

13.06.2023 r.

Mgr Bartosz Duszyński

Instytut Bliskiego i Dalekiego Wschodu

Tytuł rozprawy: „*Naszą ojczyzną jest Tora!*” Historia i ideologia religijnego antysyjonizmu na przykładzie ugrupowania *Neturei Karta*.

Opieka naukowa:

Dr hab. Przemysław Turek, prof. UJ

Dr Ewa Węgrzyn

#### STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Przedmiotem pracy jest zagadnienie religijnego nurtu antysyjonistycznego wśród wyznawców judaizmu. Zjawisko to obecne jest w historii żydowskiej niemal od samego momentu powstania idei utworzenia państwa żydowskiego w Palestynie, której głównymi twórcami byli m.in. Teodor Herzl i Chaim Weizmann. W rozprawie przedstawiane jest spojrzenie na nurt antysyjonistyczny z perspektywy ugrupowania *Neturei Karta* ("strażników miasta"), które powstało w 1938 w wyniku wewnętrznych podziałów żydowskiej ultraortodoksji w ówczesnej Palestynie. Istnieje kilka ugrupowań i nurtów, które otwarcie sprzeciwiają się istnieniu Państwa Izrael. To jednak *Neturei Karta* są jednym z najbardziej radykalnych i najstarszych ruchów, który nieprzerwanie od 85 lat walczy przeciwko idei syjonistycznej i istnieniu Państwa Izrael. Jest to ugrupowanie, które stale zmienia i unowocześnia metody działań lecz pozostaje wierne tradycji oraz ideałom, które stanowiły fundament ruchu w chwili jego założenia.

Praca składa się ze wstępu, trzech rozdziałów głównych oraz zakończenia i aneksów. Intencją było stworzenie jak najprostszego układu, w którym pierwsza część pomoże zrozumieć część kolejną. Stąd omówienie źródeł ruchu *Neturei Karta*, pomoże w zrozumieniu jego ideologii. Z kolei znajomość bazy ideologicznej pozwoli na lepsze przyswojenie działań „strażników miasta” na przestrzeni 85 lat.

W pierwszym rozdziale, analizie została poddana historia powstania ruchu antysyjonistycznego, który narodził się w kręgu żydowskiej ultraortodoksji. W rozdziale wyjaśniono specyfikę ideologii syjonistycznej i powody sprzeciwu tradycjonalistów wobec niej. Przedstawiono sylwetki głównych rabinicznych ideologów, którzy położyli podwaliny pod współczesną ideologię antysyjonistyczną. Ważnym fragmentem jest także dokładne ukazanie kolejnych wydarzeń na drodze do powstania ruchu *Neturei Karta* w 1938 roku. Rozdział dopełnia analiza dziewiętnastowiecznej myśli rabinicznej potępiającej syjonizm w postaci odezwo i responsów.

Bartosz Duszyński

Drugi rozdział poświęcony jest omówieniu i wyjaśnieniu ideologicznych aspektów funkcjonowania *Neturei Karta*. Ułatwi to zrozumienie podejmowanych przez „strażników miasta” działań. Część ta odpowiada m.in. na pytania, na czym opierają oni swoje działania? Jak wygląda ich życie codzienne? Czy możliwa jest współcześnie ich pełna separacja od świata świeckiego i Izraela? Na podstawie wielu godzin wywiadów z członkami ugrupowania powstał zapis tego co dzieje się za murami ortodoksyjnej dzielnicy Mea Szearim, a także jak wygląda życie po jej opuszczeniu w drodze ucieczki. Zawiera on także opis umiejscowienia *Neturei Karta* na społecznej mapie Izraela oraz rys historyczny ich głównego teatru działań, jakim jest jerozolimska dzielnica Mea Szearim.

W trzecim rozdziale dokonano kompleksowego przeglądu działań i aktywności *Neturei Karta* w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat. Na podstawie informacji pochodzących z pogłębionej kwerendy w archiwum redakcji dziennika „The Jerusalem Post” oraz mediów cyfrowych i oryginalnych dokumentów ugrupowania powstała „kronika” działalności ruchu. Udowadnia ona, że pomimo unowocześniania metod, warstwa ideologiczna *Neturei Karta* pozostaje bez zmian i są oni wierni tradycji judaizmu rabinicznego. Przybliżono metody działań, jakimi posługują się religijni antysyjniści i przeanalizowano odbiór *Neturei Karta* w świecie muzułmańskim.

Treść pracy uzupełniają materiały wizualne wykonane głównie w trakcie przeprowadzonych w Izraelu badań naukowych, które ilustrują działalność ugrupowania oraz życie codzienne *charedim* w Izraelu.

Bartosz Duszyński

**Bartosz Duszyński, MA**

**Institute of the Middle and Far East**

**Jagiellonian University**

**Title: "Our homeland is the holy Torah!": History and Ideology of Religious Anti-Zionism on the Basis of the *Neturei Karta* Movement**

**Doctoral supervisors:**

**Przemysław Turek, PhD Associate Professor**

**Ewa Węgrzyn, PhD**

### **SUMMARY OF DOCTORAL THESIS**

The dissertation discusses religious anti-Zionism in Judaism. Anti-Zionism has been present in Jewish history from the moment the notion of establishing a Jewish state in Palestine was formulated by, among others, Theodor Herzl and Chaim Weizmann. The dissertation presents a look at anti-Zionism as embraced by the *Neturei Karta* ("guardians of the city") religious group, formed in 1938 as a result of an internal division within the Jewish Ultra-Orthodox in Palestine. Though there are other movements which oppose the existence of the State of Israel, *Neturei Karta* remains one of the most radical and oldest movements, Opposing Zionism and fighting the idea and existence of the State of Israel for 85 years. The group is constantly updating its methods of action, but remains faithful to the traditions and ideals of the movement from when it was first founded.

The dissertation consists of an introduction, three main chapters, and a conclusion followed by appendices. This organization allows for the first part to serve as an introduction to the topic necessary for the comprehension of the following sections. Hence the discussion of the origins of the *Neturei Karta* movement, helps understand its ideology. The knowledge of their ideological base will, in turn, help explain the motivations behind the activities of the "guardians of the city" continued over 85 years.

The first chapter presents the emergence of the anti-Zionist movement from among the Ultra-Orthodox circles. The chapter explains the specifics of Zionist ideology and the reasons for the traditionalists' opposition to it. The profiles of the main rabbinic ideologues who laid the foundations of modern anti-Zionist ideology are presented. A section is also dedicated to a detailed account of the events that led to the formation of the *Neturei Karta* movement in 1938. The chapter is completed by an analysis of 19th century rabbinic thought, as expressed in proclamations and other public documents, condemning Zionism.

The second chapter is devoted to the discussion of ideological aspects of *Neturei Karta*, which in turn, help understanding actions taken by the "guardians of the city." Among others, the chapter answers the questions, such as: "What do they base their activities on?," "What is their daily life like?" or "Is it possible today to achieve full separation from the secular world and Israel?" The chapter is based on many hours of interviews with members of the group: a record of what happens behind the walls of the Orthodox neighborhood of Mea Shearim, as well as what life is like after leaving it. It also

includes a description of *Neturei Karta's* location on the social map of Israel and a historical sketch of their main areas of operations, the Jerusalem neighborhood of Mea Shearim.

The third chapter provides a comprehensive review of *Neturei Karta's* activities over the past several decades. Based on information from an in-depth search in the archives of the editorial board of *The Jerusalem Post* daily, as well as digital media and original documents of the group, a "chronicle" of the movement's activities has been created. It proves that despite the modernization of methods, the ideological layer of *Neturei Karta* remains unchanged as they remain faithful to the tradition of Rabbinic Judaism. The chapter outlines the methods of action used by religious anti-Zionists and analyzes the reception of *Neturei Karta* in the Muslim world.

The content of the work is supplemented by visual materials obtained mainly during the course of research conducted in Israel, which illustrate the group's activities and the daily life of haredim in Israel.